

Hrvatska u petak preuzima predsjedanje Vijećem Europe, prvi put u 22 godine koliko joj je članica i u istom tjednu u kojem najstarija europska organizacija kritizirala službeni Zagreb zbog eskalacije govora mržnje u javnom diskursu i jačanja nacionalizma.

Na predstojećem dvodnevnom sastanku ministara vanjskih poslova država članica Vijeća Europe, koji počinje u četvrtak navečer u danskom Helsingoru, Hrvatska od Danske preuzima rotirajuće predsjedanje Odborom ministara Vijeća Europe. Šest mjeseci poslije Hrvatsku će na toj dužnosti zamijeniti Finska.

Hrvatska tom paneuropskom organizacijom predsjedava prvi put otkako je primljena u njezino članstvo, 6. studenoga 1996. godine.

Vijeće Europe koje danas broji 47 članica - sve europske zemlje osim Bjelorusije- najstarija je europska organizacija, osnovana 5. svibnja 1949. u Londonu s ciljem jačanja europskoga jedinstva te promicanja demokracije, zaštite ljudskih prava i vladavine prava na europskom kontinentu.

Hrvatska ministrica vanjskih i europskih poslova Marija Pejčinović Burić će od 18. svibnja obnašati funkciju predsjedavajuće Odbora ministara VE te u tom svojstvu predstavljati cijelu organizaciju.

Novo izvješće VE

Vijeće Europe u utorak je objavilo izvješće u kojem kaže da u Hrvatskoj eskalira rasistički govor mržnje protiv Srba, LGBT osoba i Roma, te upozorava na jačanje nacionalizma, posebno među mladima, i to često u obliku veličanja bivšeg fašističkog ustaškog režima.

Pejčinović Burić, komentirajući u srijedu to izvješće, kazala je da je Hrvatska napravila pomake po tom pitanju te je osmislila planove i strategiju za borbu protiv tih neželjenih pojava, uključujući i akcijske planove za obrazovanje i zapošljavanje Roma.

"Na području ljudskih prava nikada ne možete napraviti dovoljno", istaknula je Pejčinović Burić.

"Rasistički i netolerantni govor mržnje u javnom diskursu eskalira; glavne mete su Srbi, LGBT osobe i Romi. Sve više jača nacionalizam, posebno među mladima, uglavnom u obliku veličanja fašističkog ustaškog režima. U regionalnim medijima i na internetu, uobičajeni su rasistički i ksenofobni izrazi protiv Srba, LGBT osoba i izbjeglica, kao i uvredljiv jezik o Romima. Događaju se i fizički napadi na te

skupine kao i na njihovu imovinu", kaže se u sažetku izvješća.

Kritizira se i neadekvatan odgovor hrvatskih vlasti na takvo jačanje netolerancije jer je se često ne smatra kaznenim djelom, a većinu slučajeva govora mržnje i nasilja motiviranog mržnjom tretira se kao prekršaj.

VE snažno zagovara Istanbulsku konvenciju

Hrvatska je ratificirala 93 konvencije Vijeća Europe, a zadnja među njima bila je Istanbulska konvencija, čiju ratifikaciju VE snažno zagovara. Konvencija je u Saboru ratificirana 13. travnja, ali upravo je u tijeku skupljanje potpisa za referendum za njezino ukidanje.

Pejčinović Burić je na konferenciji za novinare u ponedjeljak kazala da će Hrvatska tijekom svog predsjedanja zagovarati konvenciju i pokušati staviti u fokus ono što je njezina osnovna svrha a to je zaštita žena od nasilja. Smatra i da se hrvatsko društvo želi boriti protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji jer je konvencija u Hrvatskom saboru izglasana velikom većinom.

S obzirom na to da još država članica koje nisu ratificirale konvenciju, rekla je Pejčinović Burić, "mi ćemo tijekom našeg predsjedanja raditi na tome da se pojasni hrvatski stav i stav VE" oko Istanbulske konvencije.

Naglasila je kako u prvi plan treba vratiti "bit konvencije, njezinu osnovnu svrhu, a to je zaštita žena od nasilja i nasilja u obitelji".

Šefica hrvatske diplomacije odbacila je špekulacije da je Hrvatska požurila s ratifikacijom kako se ne bi dogodilo da preuzme predsjedanje Vijećem Europe, a da konvenciju nije ratificirala.

"Plan ratifikacije bio je već u programu, nema nužno veze jedno s drugim, ali naravno da je dobro da je Hrvatska ratificirala konvenciju u godini kada prvi puta nakon 22 godine članstva predsjedava Vijećem Europe".

Uoči ratifikacije, kada su u hrvatskim konzervativnim krugovima pozivali na otpor Istanbulskoj konvenciji, Vijeće Europe je, upravo na Međunarodni dan žena, poslalo poruku da "posljednjih mjeseci uočava da nekoliko vlada odugovlači s ratifikacijom Konvencije VE o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji.. koju su gotovo sve države članice potpisale, a 28 i ratificiralo".

Države je Vijeće Europe pozvalo da "rasprše maglu pogrešnih shvaćanja" kako je svrha konvencije nametnuti "rodnu ideologiju" ili da je ona

“protiv tradicionalnih obiteljskih vrijednosti”.

Prioriteti hrvatskog predsjedanja

Šefica hrvatske diplomacije na konferenciji za novinare predstavila je prioritete hrvatskog predsjedanja VE – borbu protiv korupcije, učinkovitu zaštitu prava nacionalnih manjina i ranjivih skupina, decentralizaciju u kontekstu jačanja lokalne uprave i samouprave te zaštitu kulturne baštine i kulturne rute.

Hrvatska je pripremila program koji se sastoji od ukupno 26 događanja, od toga najviše iz područja zaštite ljudskih prava.

Većina skupova, njih 16, planirano je u Hrvatskoj, a osim Zagreba u aktivnosti će biti uključeni Rijeka, Dubrovnik, Zadar te Brijuni i Istra.

Kao predsjedateljica, Hrvatska će biti uključena i u brojne aktivnosti koje će se održavati u Strasbourgu.

Središnji skup hrvatskog predsjedanja bit će konferencija ministara pravosuđa „Jačanje transparentnosti i odgovornosti s ciljem prevencije korupcije“ 15. i 16. listopada 2018. u Zadru.

I Hrvatski sabor, u okviru kojeg djeluje Izaslanstvo u Parlamentarnoj skupštini Vijeća Europe, u sklopu predsjedanja bit će domaćinom nekoliko sastanaka Parlamentarne skupštine.

Hrvatski put u Vijeće Europe

VE je 1949. osnovalo 10 zemalja – Belgija, Francuska, Luksemburg, Nizozemska, Velika Britanija, Irska, Italija, Danska, Norveška i Švedska. Njezin idejni začetnik bio je Winston Churchill koji je želio na taj način realizirati viziju suradnje država nakon Drugog svjetskog rata.

Vijeće Europe dijeli zastavu i himnu s Europskom unijom, kojom će Hrvatska pak predsjedati 2020., također prvi puta.

Hrvatska je članicom postala prije 22 godine, 6. studenoga 1996. u Strasbourgu kao tada 40. zemlja.

Pregovori oko ulaska trajali su neuobičajeno dugo jer je Odbor ministara spočitavao Zagrebu upletenost u rat u BiH, nepoštivanje manjinskih prava i slobode medija.

Četverogodišnji proces pristupanja počeo je u svibnju 1992., a u rujnu

iste godine predan je zahtjev za članstvo.

Uobičajeni postupak za prijem nove zemlje članice bio je politički blokiran 1993. i 1994. zbog hrvatsko-muslimanskog sukoba u BiH, a "Bljesak" i "Oluja" kojima je Hrvatska oslobodila većinu svojih zaposjednutih područja odgodile su njezin ulazak u punopravno članstvo organizacije.

Sve to događalo se unatoč činjenici da je Hrvatska na mnogim razinama odmakla dalje od nekih zemalja koje su bile članice.

Parlamentarna skupština dala je Hrvatskoj zeleno svjetlo za članstvo 24. travnja 1996., nakon što su tadašnji hrvatski predsjednik Franjo Tuđman i predsjednik Sabora Vlatko Pavletić potpisali 15. ožujka listu od 21 zahtjeva.

Sam čin službenog primitka protekao je uz incident. Dok je tadašnji hrvatski ministar vanjskih poslova Mate Granić u Strasbourgu potpisivao dokument o pristupanju, Reporteri bez granica u znak prosvjeda zasuli su salu lecima na kojoj je bila otisnuta naslovna stranica Feral Tribuna, tjednika koji je zbog kritičkog pisanja često bio na Tuđmanove vlasti, uz komentar "Hrvatska krši slobodu medija".
(H)

